EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.3.2022
COM(2022) 129 final

ZPRÁVA KOMISE

o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v členských státech (2019–2020) za účelem zajištění uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin

{SWD(2022) 73 final}

Upozornění

Evropská komise vypracovala a zveřejnila tuto zprávu v souladu s článkem 114 nařízení (EU) 2017/625. Cílem této zprávy je zlepšit veřejnou dostupnost informací o úředních kontrolách prováděných zeměmi EU – a jejich kontrolách prováděných Komisí – v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů jakosti zemědělských produktů a potravin. Pouze Soudní dvůr Evropské unie je oprávněn vykládat právo Unie. Naším cílem je poskytovat aktualizované a přesné informace. Budeme-li upozorněni na případné chyby, pokusíme se je opravit.

Materiály použité pro tuto zprávu:

- jsou informace obecné povahy a nevztahují se na konkrétní situaci určité osoby či subjektu,
- nejsou nezbytně vyčerpávající, úplné, přesné či aktualizované,
- jsou zčásti poskytnuty vnitrostátními orgány zemí EU, nad nimiž Komise nemá kontrolu a nemůže za ně nést odpovědnost.

Některé údaje nebo informace obsažené v této zprávě mohly být vytvořeny nebo strukturovány v souborech či formátech, které nejsou bezchybné.

Obsah

Shrnutí 1

Úvod 3

Právní rámec 5

Úřední kontroly prováděné zeměmi EU 9

Obecný přehled 10

Výroční zprávy zemí EU 15

Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol 16

Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol 18

Opatření k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků 19

Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů 20

Opatření k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly 23

Kontrolní činnosti Komise v zemích EU 24

Audity 25

Doporučení 29

Souhrnné zprávy 30

Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí (2019–2020) 32

Další kontrolní činnosti Komise 35

Vstup zvířat a zboží do EU 36

Rezidua veterinárních léčivých přípravků a látek znečišťujících životní prostředí u zvířat a produktů živočišného původu 37

Systematické sledování plnění doporučení auditu 38

Obecné následné audity 39

Profily zemí 40

Prosazování 41

Podpora pro země EU 43

Sítě 44

Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin 46

Závěry 48

Shrnutí

Tato zpráva se týká celkového fungování úředních kontrol zemí EU a kontrolních činností Komise provedených v letech 2019 a 2020 s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví a důvěry v rámci potravinového řetězce, od zemědělce ke spotřebiteli. Tyto kontroly a audity jsou důležité pro ověření, zda podniky dodržují požadavky právních předpisů, a evropští spotřebitelé tak mohli mít jistotu, že potraviny, jež konzumují, jsou bezpečné. Jsou rovněž klíčové pro zajištění hladkého fungování bezpečného obchodu s potravinami, zvířaty a rostlinami, a to jak v rámci EU, tak se zeměmi mimo EU.

Vnitrostátní orgány jsou odpovědné za provádění úředních kontrol založených na posouzení rizika. Pokud podniky v rámci potravinového řetězce nedodržují příslušné právní předpisy, orgány mají povinnost tyto požadavky prosazovat a zajistit, aby je podniky plnily.

Útvary Komise kontrolují provádění úředních kontrol a činností k prosazování právních předpisů ze strany zemí EU. Zprávy z těchto kontrol, zveřejněné na internetových stránkách Komise, poskytují jasnou představu o tom, jak si země EU vedou, a jsou významnou součástí procesu přezkumu, který zajišťuje, aby právní předpisy EU byly „vhodné pro daný účel“.

Komisí provedené kontroly ukazují, že země EU mají obecně zavedeny nezbytné systémy pro sledování a zajištění toho, aby podniky plnily požadavky EU, a pro přijímání opatření v případech jejich neplnění. V některých zemích kontroly odhalily v systémech úředních kontrol nedostatky, což naznačuje, že je zde prostor pro zlepšení.

Komise systematicky sleduje, jak země EU plní její doporučení vzešlá z auditů, a v případě potřeby využívá další donucovací nástroje. Kromě toho podporuje země EU poskytováním technické pomoci a školení prostřednictvím iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“ a technických jednání s odborníky zemí EU.

Zprávy o výsledcích kontrol provedených v roce 2020 země EU poprvé předkládaly v harmonizovaném elektronickém formátu. Komise a vnitrostátní orgány vypracovaly pro tyto účely dokument s pokyny. Ne všechny země však předložily veškeré své údaje v požadovaném formátu a jedna nepředložila zprávu vůbec. Komise bude ve spolupráci s vnitrostátními orgány usilovat o další zlepšování úplnosti údajů v příštích výročních zprávách.

V průběhu roku 2020 ztěžovala vnitrostátním orgánům a Komisi náležité provádění jejich kontrol a auditů pandemie COVID-19. Provedení alespoň některých z těchto

kontrol a auditů na dálku pomohlo zachovat bezpečný tok zvířat, rostlin a zboží a předešlo výpadkům dodávek za mimořádných podmínek pandemie COVID-19.

Úvod

Cílem EU je zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví a důvěry v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat, ekologického zemědělství a režimů zeměpisného původu (chráněné označení původu, chráněné zeměpisné označení, zaručené tradiční speciality – CHOP/CHZO/ZTS). Lidé žijící v EU právem v těchto oblastech očekávají vysoké standardy.

V EU je zaveden ucelený právní rámec, jehož cílem je zajistit důsledné kontroly v rámci celého potravinového a krmivového řetězce – od zemědělce ke spotřebiteli – a přiměřené monitorování při současném zajištění účinného jednotného trhu a obchodu se zeměmi mimo EU.

Jedním z pilířů integrované politiky EU pro bezpečnost potravin od zemědělce ke spotřebiteli je, že každá země EU musí mít účinný systém úředních kontrol[1] vycházející z nařízení o úředních kontrolách[2], aby byla schopna ověřit, že podniky v rámci potravinového a krmivového řetězce dodržují standardy EU, a v případě potřeby toto dodržování vynutit. Země EU musí vypracovat víceleté vnitrostátní plány kontrol, zahrnující všechny oblasti upravené právními předpisy EU týkajícími se zemědělsko-potravinového řetězce.

Komise má významnou úlohu v celkovém kontrolním rámci na úrovni EU[3] a provádí kontroly, včetně auditů, v zemích EU, aby ověřila, zda jejich vnitrostátní orgány plní své kontrolní povinnosti.

Země EU musí každoročně předložit Komisi zprávu[4] o provádění úředních kontrol v souladu s příslušným víceletým vnitrostátním plánem kontrol.

Komise samotná vyhotoví zprávu[5] o fungování úředních kontrol v zemích EU, v níž zohlední:

- výroční zprávy předkládané vnitrostátními orgány o jejich kontrolní činnosti a

[1] „Úřední kontrola“ je činnost prováděná příslušným orgánem v zemi EU s cílem ověřit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin a dodržování požadavků u zvířat a zboží.

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625.

[3] Článek 116 nařízení (EU) 2017/625.

[4] Čl. 113 odst. 1 nařízení (EU) 2017/625.

[5] Článek 114 nařízení (EU) 2017/625.

- výsledek kontrol Komise provedených v zemích EU.

Tato zpráva se týká let 2019[6] a 2020. Sestává z přezkumu:

- výročních zpráv zemí EU za roky 2019 a 2020,
- kontrolních činností Komise v zemích EU,
- návazných a donucovacích opatření přijatých Komisí a její podpory poskytované vnitrostátním orgánům.

Nabízí srovnatelné údaje za rok 2020 sestavené do celoevropských statistik. Tyto údaje časem umožní určit trendy v oblasti kontrol a případů nesouladu.

Ke zprávě je připojen pracovní dokument útvarů Komise, který uvádí podrobnější informace o kontrolách a auditech provedených vnitrostátními orgány a Komisí v oblastech potravinového řetězce spadajících do působnosti nařízení o úředních kontrolách.

[6] Požadavek, aby země EU předkládaly své výroční zprávy s využitím nového jednotného vzorového formuláře, platí od roku 2020. Požadavky na podávání zpráv za rok 2019 se řídily předchozím nařízením. Vzhledem k tomu, že rok 2019 byl přechodným rokem mezi dvěma verzemi, jsou v této zprávě oba roky sloučeny.

Právní rámec

Podle obecného potravinového práva[7] nesou hlavní odpovědnost za zajištění bezpečnosti potravin podniky v rámci celého potravinového řetězce. Zvláštní právní předpisy EU upravují požadavky na ekologickou produkci a označování ekologických produktů[8] a na režimy jakosti pro zemědělské produkty a potraviny (CHOP/CHZO/ZTS)[9].

Země EU jsou povinny ověřovat, že podniky příslušné právní předpisy EU dodržují, a v případě potřeby toto dodržování vynutit. Za tímto účelem obsahují jejich víceleté vnitrostátní plány kontrol popisy systémů úředních kontrol pro tento účel.

Nařízení o úředních kontrolách stanoví požadavky na tyto kontrolní systémy, na víceletý vnitrostátní plán kontrol[10] a na provádění úředních kontrol. Nejdůležitějšími požadavky týkajícími se systémů úředních kontrol a víceletého vnitrostátního plánu kontrol jsou tyto:

- do oblasti jejich působnosti spadají:

— potraviny a bezpečnost potravin,

— záměrné uvolňování geneticky modifikovaných organismů (GMO) do životního prostředí pro účely produkce potravin a krmiv,

— krmiva a bezpečnost krmiv,

— zdraví zvířat,

— vedlejší produkty živočišného původu,

— dobré životní podmínky zvířat,

— zdraví rostlin,

— přípravky na ochranu rostlin,

— ekologická produkce a označování ekologických produktů,

---

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.

[8] Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů.

[9] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin.

[10] Články 109, 110 a 111 nařízení (EU) 2017/625.

— používání a označování chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení a zaručených tradičních specialit a

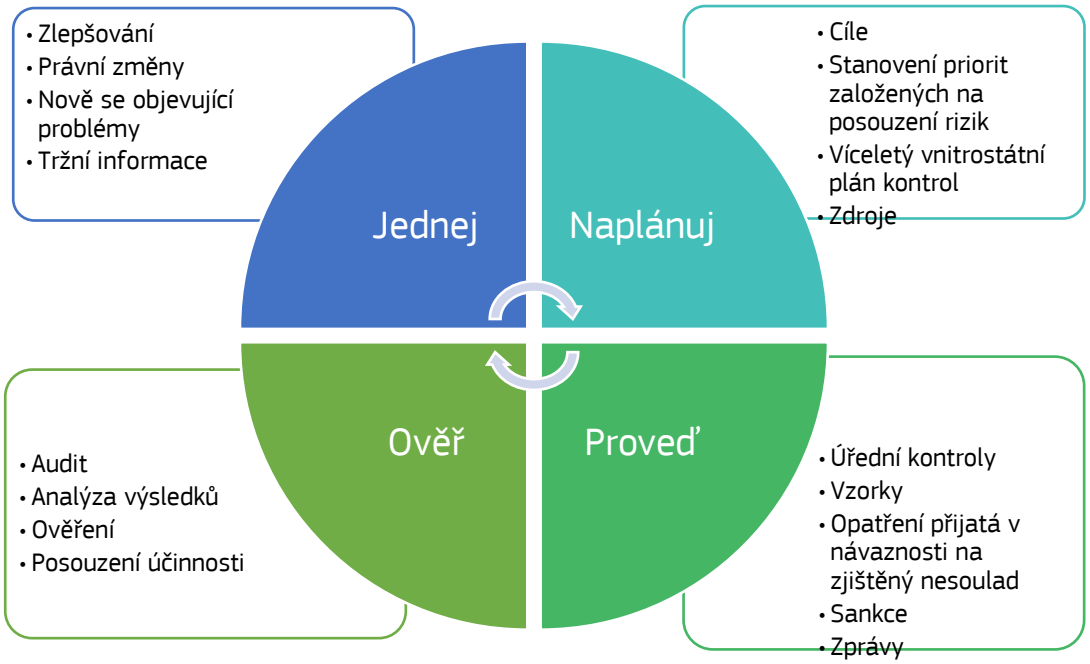
— záměrné porušování pravidel prostřednictvím klamavých nebo podvodných praktik,

- vnitrostátní orgány musí ve svém víceletém vnitrostátním plánu kontrol popsat své strategické cíle a kategorizovat úřední kontroly podle míry rizika,

- víceletý vnitrostátní plán kontrol musí být zveřejněn, s určitými omezenými výjimkami.

Nařízení o úředních kontrolách obsahuje ustanovení o průběžném zlepšování úředních kontrol[11]. Obrázek 1 ukazuje, jak jsou výsledky úředních kontrol důležité při podpoře zemí EU v posuzování účinnosti jejich kontrolního systému a provádění případně potřebných zlepšení. Kromě toho mohou změny právních předpisů, nově se objevující problémy a tržní informace vést ke změnám plánu kontrol.

Obrázek 1 – systémy úředních kontrol – cyklus průběžného zlepšování

[11] Čl. 5 odst. 1 písm. a), čl. 6 odst. 1, čl. 12 odst. 2 a 3 a články 109, 110 a 111 nařízení (EU) 2017/625.

Nařízení o úředních kontrolách požaduje, aby Komise[12] prováděla v zemích EU kontroly a aby země EU napravily veškeré problémy zjištěné při těchto kontrolách[13].

Země EU musí své výroční zprávy předkládat v elektronické podobě, aby dále usnadnily sestavování údajů do statistik. Komise pro tyto účely navrhla jednotný vzorový formulář[14], na němž spolupracovala s vnitrostátními orgány. Pro předkládání výročních zpráv v tomto novém formátu vytvořila zvláštní digitální platformu. Kromě toho síť zástupců zemí EU pro fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol, jíž Komise předsedá, vypracovala pokyny[15] k vyplnění formuláře, aby vnitrostátním orgánům splnění nových požadavků na podávání zpráv usnadnila.

Vzorový formulář zahrnuje informace o změnách víceletého vnitrostátního plánu kontrol, výsledcích úředních kontrol, zjištěných případech nesouladu a opatřeních přijatých pro zajištění účinného provádění víceletých vnitrostátních plánů kontrol.

Cílem tohoto standardizovaného formátu je:

- zajistit jednotné předkládání výročních zpráv zeměmi EU,
- začlenit další současné požadavky na podávání zpráv a
- usnadnit sběr a předávání srovnatelných údajů, jejich sestavení do celoevropských statistik a vypracování zpráv Komise o fungování úředních kontrol v rámci EU.

Vnitrostátní orgány použily harmonizovaný elektronický formulář poprvé pro zprávu o úředních kontrolách provedených v roce 2020.

Země EU jsou povinny provádět své úřední kontroly s vysokou mírou transparentnosti. Nejméně jednou ročně musí zveřejnit příslušné informace o organizaci a realizaci těchto kontrol. Mohou se přitom rozhodnout, že tak učiní zveřejněním výroční zprávy předkládané Komisi.

Po dobu pandemie COVID-19 byla prakticky ve všech zemích EU zavedena omezení volného pohybu osob. Ta měla nepříznivý dopad na schopnost zemí vyčlenit pracovníky na úřední kontroly, zejména pokud vyžadovaly fyzickou přítomnost na místě, laboratorní analýzy pro kontrolní účely či podepsání a vystavení úředních

[12] Článek 116 nařízení (EU) 2017/625.

[13] Článek 119 nařízení (EU) 2017/625.

[14] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/723 o jednotném vzorovém formuláři, který se má použít ve výročních zprávách předkládaných členskými státy

[15] Sdělení Komise týkající se pokynů k vyplnění jednotného vzorového formuláře.

osvědčení v tištěné podobě. V březnu 2020 zavedla Komise dočasná opatření[16], aby zachovala hladké fungování vnitřního trhu EU a zajistila volný oběh zboží. Tato opatření usnadňovala:

- pověření jednotlivců k provedení úředních kontrol,
- využívání elektronických údajů a přijímání kopií osvědčení,
- využívání videokonferencí a jiných nástrojů dálkové komunikace pro úřední kontroly.

[16] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/466 o dočasných opatřeních pro omezení rizik pro zdraví lidí, zvířat a rostlin a pro dobré životní podmínky zvířat během určitých závažných narušení kontrolních systémů členských států v důsledku onemocnění koronavirem (COVID-19).

Část 1

Úřední kontroly prováděné zeměmi EU

1
Obecný přehled

Výroba a distribuce potravin od zemědělce ke spotřebiteli sestává z různých řetězců a zahrnuje širokou škálu oblastí a činností.

Tabulka 1 nabízí přehled celkového počtu subjektů v potravinovém řetězci a provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a správních sankcí a soudních opatření přijatých v rámci potravinového řetězce na úrovni EU[17] v roce 2020.

Tabulka 1 – úřední kontroly – 2020 – souhrnné údaje

Celkový počet subjektů v potravinovém řetězci	Provedené úřední kontroly	Zjištěné případy nesouladu	Uplatněné správní sankce	Přijatá soudní opatření
16 834 486	**4 125 695**	**654 955**	**388 268**	**12 699**

Obrázek 2 nabízí přehled úředních kontrol provedených zeměmi EU v roce 2020, od zemědělce ke spotřebiteli[18]. Uvádí počet provozovatelů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí, v rozdělení podle jednotlivých činností potravinového řetězce[19].

Tabulka 2 ukazuje prvních pět odvětví potravinového řetězce, v absolutních číslech, z hlediska počtu subjektů, provedených úředních kontrol, zjištěných případů nesouladu a uplatněných správních sankcí.

[17] Údaje jsou úhrnem za 26 zemí EU, protože Malta nezaslala výroční zprávu ve stanovené lhůtě.

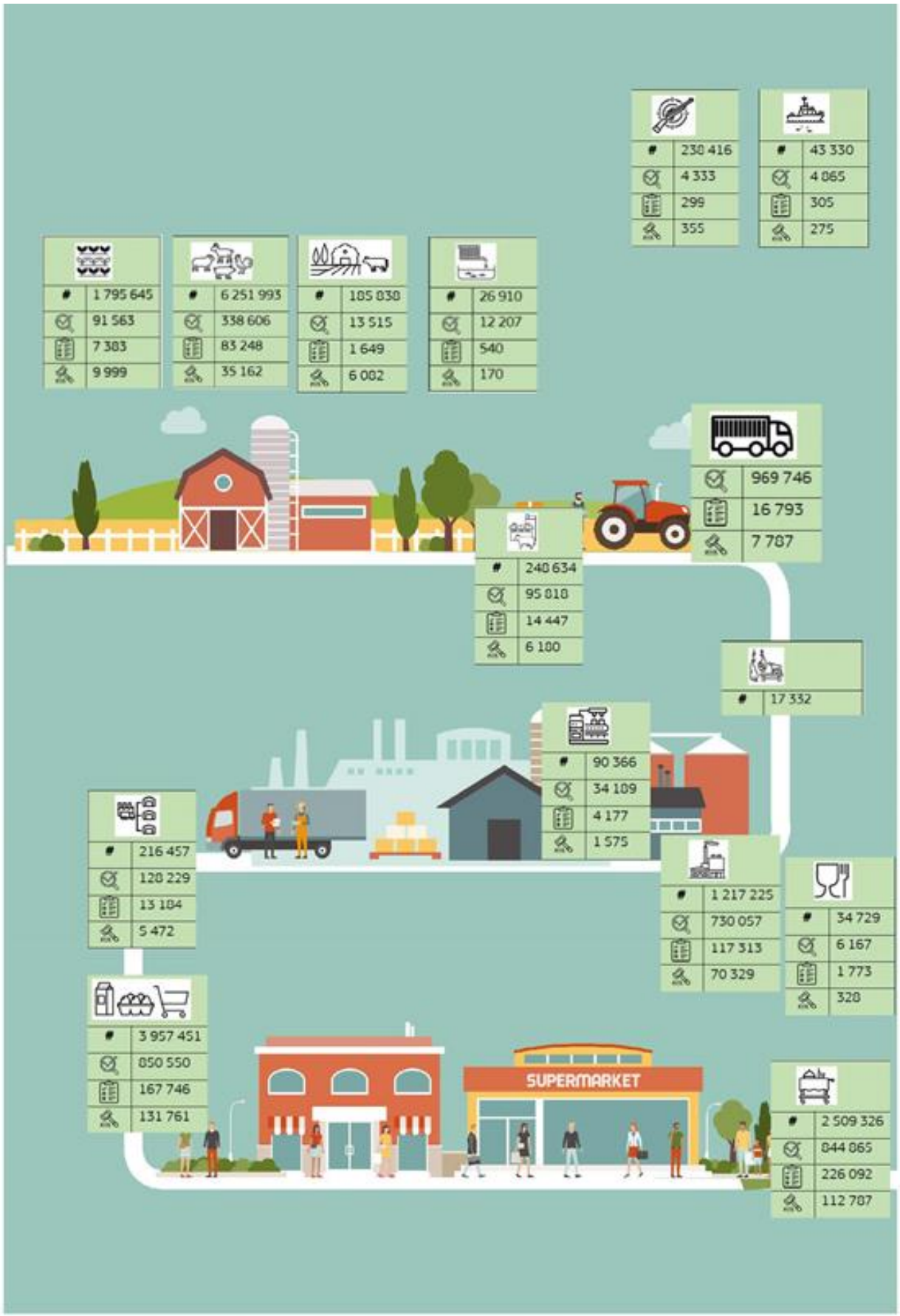
[18] Tento údaj nezahrnuje kontroly týkající se zdraví rostlin (tj. vydávání rostlinolékařských pasů a označování dřevěných obalů značkou dle ISPM15 potvrzující jejich ošetření proti šíření hmyzu, semen a hub), uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a udržitelného používání pesticidů mimo zemědělství.

[19] Vnitrostátní orgány nemusí podávat zprávy o počtech subjektů působících v oblasti přepravy zvířat; požadovanými údaji za úřední kontroly a případy nesouladu u jatek a zařízení zpracovávajících zvěřinu byl počet jatečně upravených těl nebo hmotnost, a proto nelze použít souhrnný údaj.

Pracovní dokument útvarů připojený k této zprávě[20] nabízí další členění těchto údajů podle různých oblastí potravinového řetězce.

[20] Pracovní dokument útvarů Komise připojený k dokumentu: „Zpráva Komise o celkovém fungování úředních kontrol prováděných v zemích EU (2019–2020) za účelem zajištění uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin“.

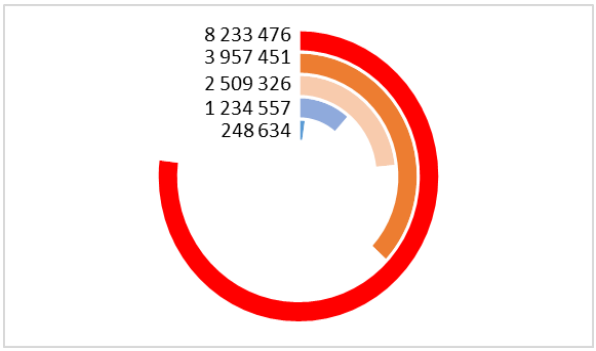
Obrázek 2 – Úřední kontroly provedené zeměmi EU – 2020

	Zemědělská výroba – rostlinná	#	Počet hospodářských subjektů
	Zemědělská výroba – živočišná		Počet úředních kontrol
	Zemědělská výroba – smíšená		Počet případů nesouladu
	Akvakultura		Počet správních sankcí
	Rybolov		
	Lov		
	Krmiva		
	Přeprava zvířat		
	Jatky a zpracování zvěřiny		
	Produkce potravin		
	Zpracování vedlejších produktů živočišného původu		
	Distribuce potravin		
	Velkoobchod a maloobchod		
	Stravovací služby		
	Výrobci materiálů určených pro styk s potravinami		

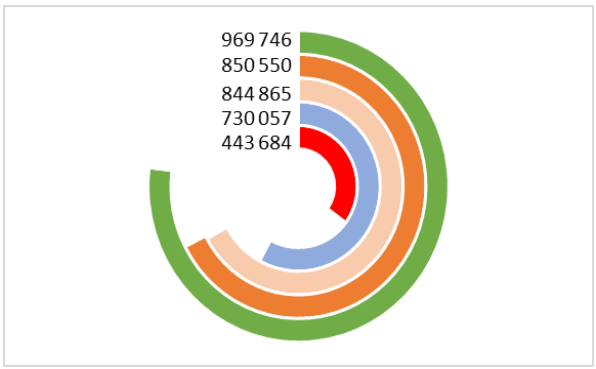
Tabulka 2 – Úřední kontroly 2020 – souhrnný přehled

Subjekty

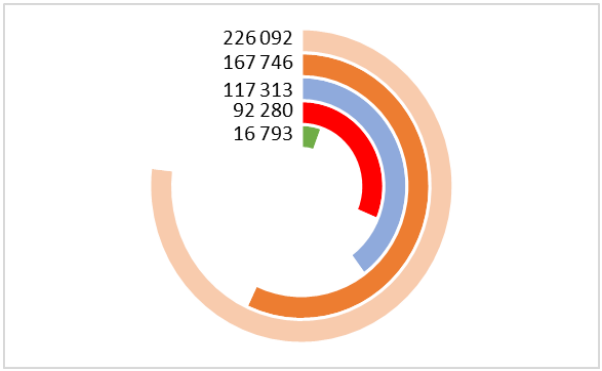

Zemědělství	8 233 476
Velkoobchod s potravinami	3 957 451
Stravovací služby	2 509 326
Produkce potravin	1 234 557
Krmiva	248 634

Úřední kontroly

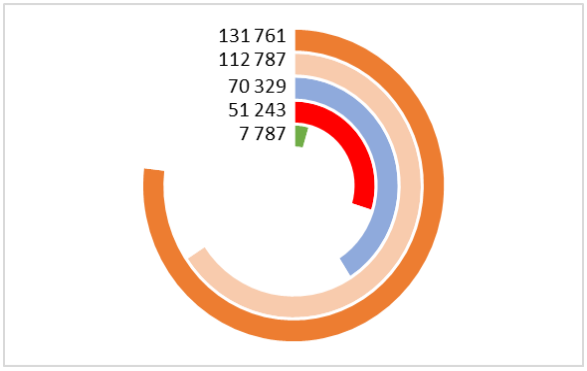

Přeprava zvířat	969 746
Velkoobchod s potravinami	850 550
Stravovací služby	844 865
Produkce potravin	730 057
Zemědělství	443 684

Zjištěné případy nesouladu

Stravovací služby	226 092
Velkoobchod s potravinami	167 746
Produkce potravin	117 313
Zemědělství	92 280
Přeprava zvířat	16 793

Správní sankce

Velkoobchod s potravinami	131 761
Stravovací služby	112 787
Produkce potravin	70 329
Zemědělství	51 243
Přeprava zvířat	7 787

2
Výroční zprávy zemí EU

Využívání nového jednotného vzorového[21] formuláře na digitální platformě usnadňuje podávání zpráv o výsledku úředních kontrol, typu a počtu případů nesouladu a přijatých opatřeních elektronickou cestou a jednotným způsobem. Umožňuje jejich snazší sestavení do celoevropských statistik.

Zákonná lhůta pro předložení elektronické zprávy je 31. srpna. Vzhledem k tomu, že tato platforma byla poprvé použita pro výroční zprávy za rok 2020, byla dne 15. října 2021 znovu otevřena, aby bylo možné předložit opožděné zprávy. I přesto Malta nepředložila svou zprávu dostatečně včas na to, aby mohla být do této zprávy zahrnuta.

Z důvodu změny v podávání zpráv měly některé země potíže se shromážděním údajů v požadovaném formátu. Bylo pro ně také složitější porovnat výsledky kontrol s výsledky z předchozích let.

Platforma pro podávání zpráv obsahuje několik textových polí pro popis příslušných témat. Vnitrostátní orgány uvedly méně informací než ve zprávách z předchozích let a méně, než se předpokládalo v pokynech.

Co se týče dobrých životních podmínek zvířat, země EU většinou nedodaly ani analýzu nejzávažnějších zjištění, ani své akční plány pro prevenci či omezení jejich opakování. Komise proto nemůže v tomto ohledu poskytnout žádné shrnutí.

Velice omezené byly rovněž informace poskytnuté ke kontrolám zaměřeným na podvodné a klamavé praktiky.

[21] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/723.

3
Organizace a výkonnost systémů úředních kontrol

Země EU zavedly systémy úředních kontrol, jejichž cílem je ověřit uplatňování právního rámce ze strany potravinářských a krmivářských podniků.

Vnitrostátní orgány ve svých víceletých vnitrostátních plánech kontrol stanovily své strategické cíle. Podle pokynů k vyplnění výročních zpráv mají zahrnout tabulky s výsledky ukazatelů výkonnosti, jež k měření těchto cílů používají. Většina zemí EU tento přehled výsledků svých indikátorů nedodala. Je však třeba zmínit i některé pozitivní příklady:

- Belgie do své veřejné výroční zprávy (až do ohlašovacího roku 2019 byla Komisi zasílána tato zpráva) zahrnuje barometry pro bezpečnost potravin, zdraví zvířat a zdraví rostlin. Porovnáním výsledků barometru za různé roky lze zjistit, zda se situace v těchto oblastech zlepšuje, či nikoli.
- Finsko uvedlo některé příklady toho, jak mohou výsledky úředních kontrol vést ke změnám plánů či cílů:
    - velké množství nedostatků zjištěných v oblasti dobrých životních podmínek zvířat během přepravy vedlo ke zvýšení četnosti úředních kontrol v této oblasti,
    - u odběru vzorků hnojiv bylo množství zjištěných nedostatků poměrně vysoké navzdory nízkému počtu odebraných vzorků, což svědčí o úspěšném cílení kontrol na základě posouzení rizik,
    - dozor nad trhem pro obchod s osivem vykazoval méně nedostatků než v předchozích letech. Naproti tomu zhruba 30 % případů mělo za následek uložení sankcí, což svědčí o zlepšení účinnosti kontrol.

Všechny země EU měly potíže s provedením kompletních inspekčních programů z důvodu omezení zavedených pro potlačení pandemie COVID-19.

Dalšími faktory, které způsobily, že vnitrostátní orgány neprovedly plánované programy v plném rozsahu, jsou například stavy pracovníků, zdroje a přípravy na brexit.

Úřední kontroly v průběhu pandemie

Různá omezení zavedená s cílem potlačit šíření onemocnění COVID-19 a jejich dopad na využití personálních zdrojů ztěžovaly zemím EU provedení všech úředních kontrol v souladu s původními plány pro rok 2020. Přes určitou flexibilitu ve způsobu jejich provádění byly vnitrostátní orgány nuceny přehodnotit své plány kontinuity činností a upřednostnit kontrolní činnosti, které jsou považovány za naprosto nezbytné, přičemž souběžně řešily pandemii způsobené změny v uvádění potravin na trh EU, například nárůst elektronického obchodování a služeb spojených s odnosem jídla s sebou.

Opatření přijatá vnitrostátními orgány zahrnovala:

- odložení a/nebo snížení počtu kontrol prováděných v určitých oblastech (na základě posouzení rizik),
- zkrácení času potřebného na místě prováděním části kontroly týkající se dokumentů na dálku,
- využívání technik vzdáleného auditu.

4

Opatření přijatá k zajištění účinného fungování víceletého vnitrostátního plánu kontrol

Cílem víceletého vnitrostátního plánu kontrol je zajistit, aby úřední kontroly byly prováděny způsobem, který je založen na posouzení rizik a je účinný napříč celým zemědělsko-potravinovým řetězcem, v souladu s nařízením o úředních kontrolách.

Jsou-li při úředních kontrolách zjištěny případy nesouladu, vnitrostátní orgány musí přijmout opatření, která zajistí, že podnik problém napraví a bude předcházet jeho opětovným výskytům[22].

Vnitrostátní orgány musí rovněž ověřovat účinné fungování systému úředních kontrol a přijmout nezbytná opatření k nápravě veškerých nedostatků, které ve svých kontrolních systémech zjistí[23].

[22] Článek 138 nařízení (EU) 2017/625.

[23] Čl. 12 odst. 2 a 3 nařízení (EU) 2017/625.

4.1
Opatření k zajištění dodržování předpisů ze strany podniků

Některé výroční zprávy uváděly příklady opatření přijatých vnitrostátními orgány.

Země EU vedou veřejné informační kampaně a nabízejí podnikům pokyny a školení, aby jim pomohly dodržovat pravidla v oblasti bezpečnosti potravin.

Belgie, Nizozemsko a Švédsko zahrnují do svých systémů úředních kontrol výsledky soukromých systémů záruk (tj. třetích stran). Belgie a Finsko konstatovaly, že výsledky inspekcí jsou u podniků certifikovaných podle těchto systémů lepší.

Finsko zveřejňuje zvláštní zprávy pro jednotlivá odvětví. Uvedlo, že mezi klíčové způsoby zlepšování účinnosti patří zvyšování interakce mezi všemi zúčastněnými stranami. Důsledkem je, že úřední kontroly a jejich zveřejněné výsledky přispívají ke zlepšování provozních podmínek a konkurenceschopnosti podniků, například tím, že podporují jejich schopnost zapojit se do mezinárodního obchodu a proaktivně předcházejí problémům.

Polsko zveřejňuje souhrnné informace o výsledcích kontrol provedených jeho obchodní inspekcí. Přidává praktické tipy pro spotřebitele, jak si vybírat výrobky a jak se nenechat uvést v omyl. Zveřejňuje rovněž správní rozhodnutí, jimiž se podnikům ukládají pokuty za to, že na trh uvedly výrobky nedostatečné obchodní jakosti, včetně výrobků padělaných.

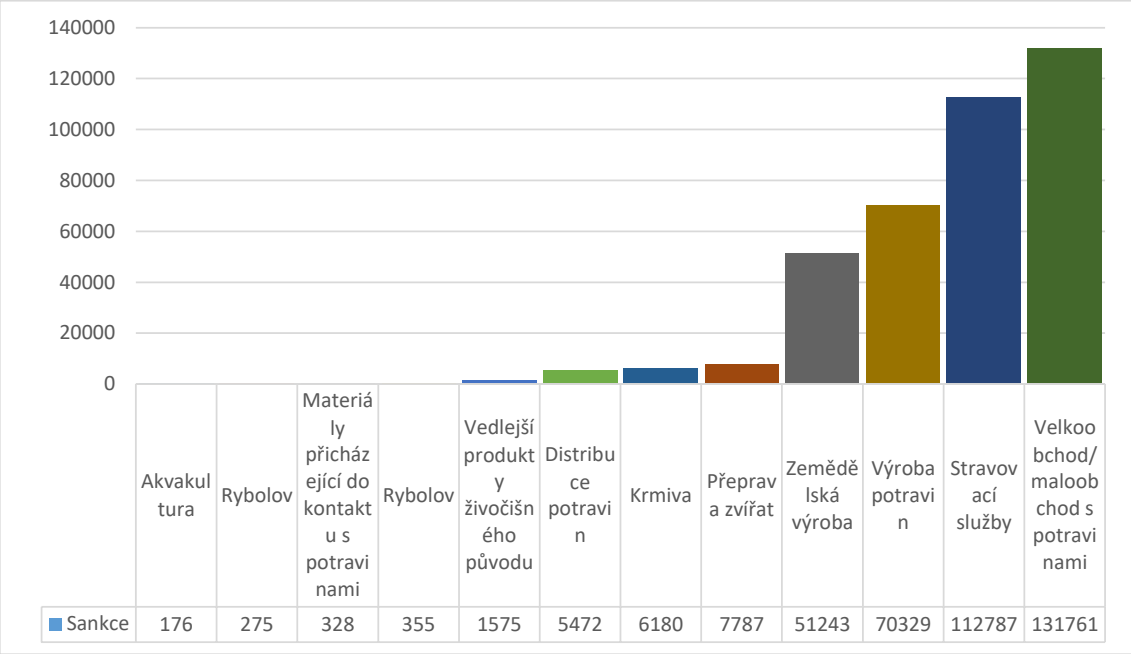
4.2
Prosazování ze strany vnitrostátních orgánů

Země EU uplatňují celou škálu donucovacích opatření, od ústních a písemných varování až po zabavení a zničení zboží a (dočasné) odebrání či omezení oprávnění podniků. Správní pokuty se používají jako odrazující opatření. Předložení záležitosti k přezkoumání soudu zůstává krajním řešením.

Vnitrostátní orgány musí mít zavedeny účinné, přiměřené a odrazující sankce[24].

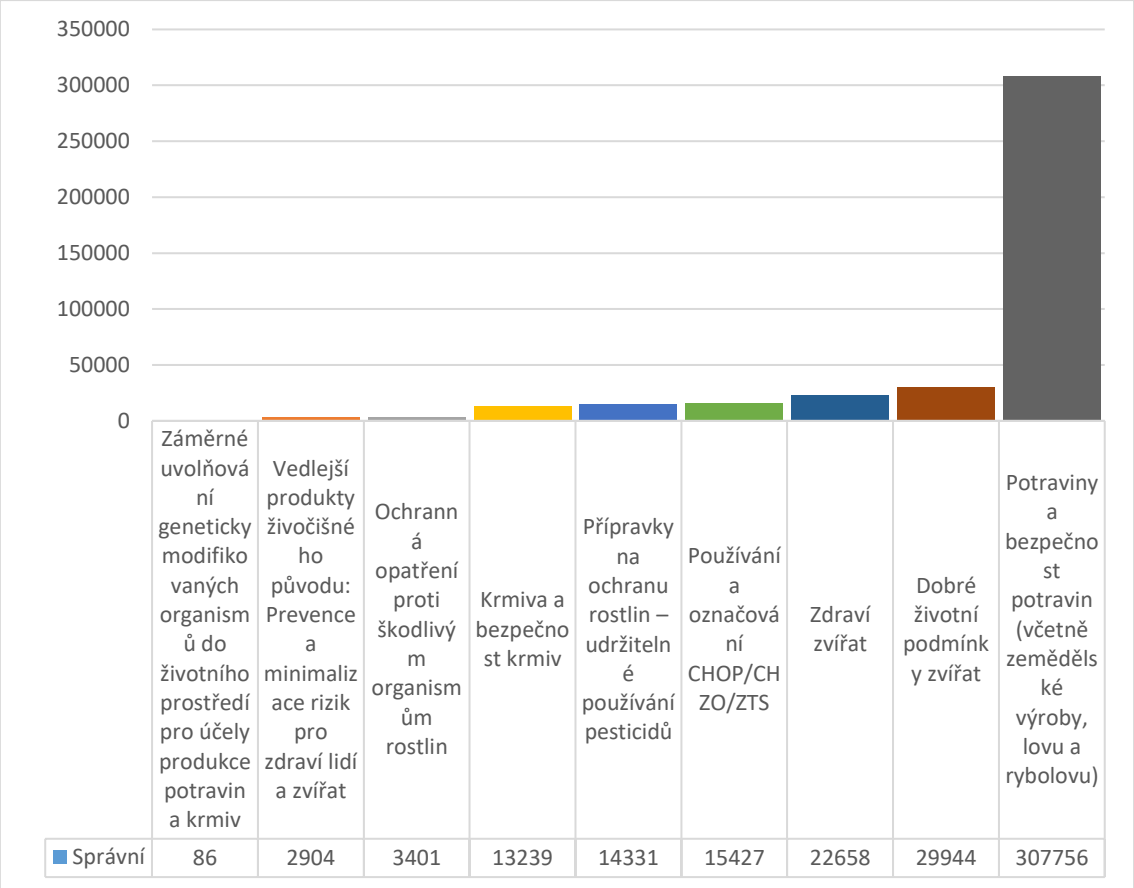
Tabulka 3 ukazuje počet správních sankcí uplatněných v jednotlivých částech potravinového řetězce. Tabulka 4 ukazuje tyto sankce podle jednotlivých oblastí a tabulka 5 počet přijatých soudních opatření podle jednotlivých oblastí.

Tabulka 3 – správní sankce – činnosti – 2020

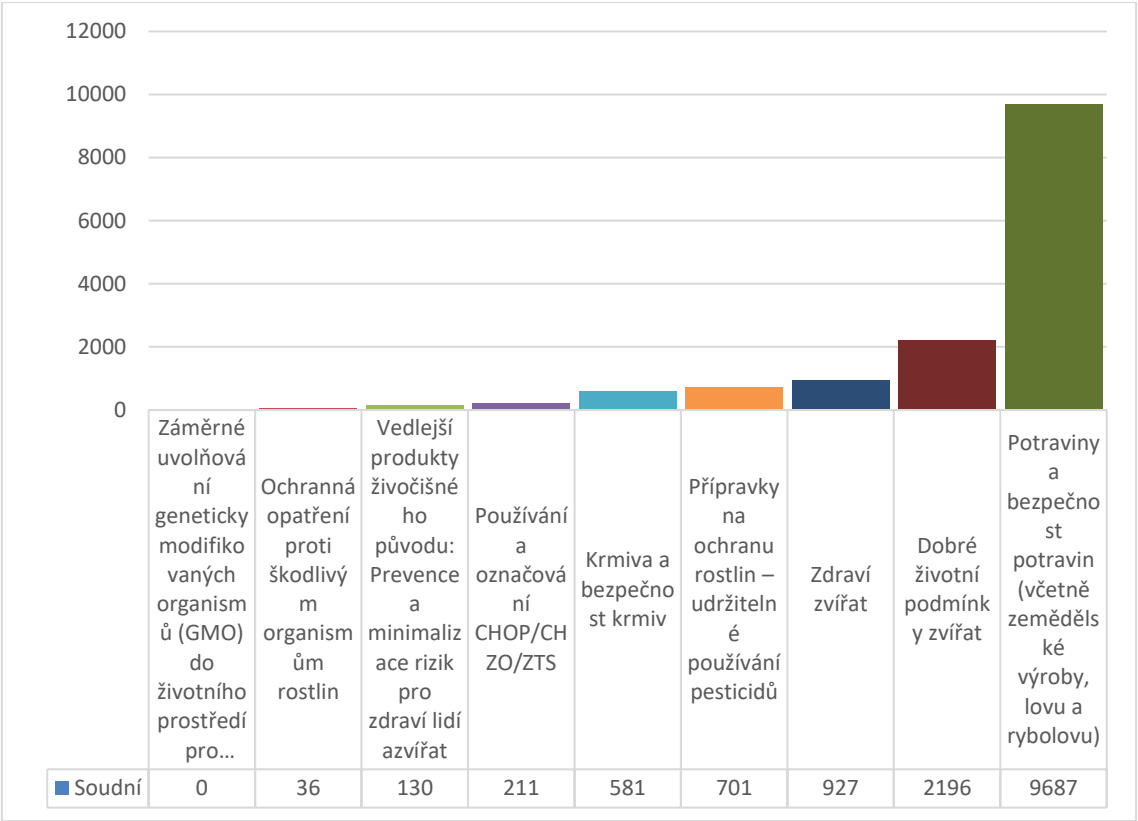

[24] Články 54 a 55 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 (do 14. prosince 2019) a články 137, 138 a 139 nařízení (EU) 2017/625.

Tabulka 4 – správní sankce – oblasti – 2020

	Záměrné uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí pro účely produkce potravin a krmiv	Vedlejší produkty živočišného původu: Prevence a minimalizace rizik pro zdraví lidí a zvířat	Ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin	Krmiva a bezpečnost krmiv	Přípravky na ochranu rostlin – udržitelné používání pesticidů	Používání a označování CHOP/CHZO/ZTS	Zdraví zvířat	Dobré životní podmínky zvířat	Potraviny a bezpečnost potravin (včetně zemědělské výroby, lovu a rybolovu)
Správní	86	2904	3401	13239	14331	15427	22658	29944	307756

Tabulka 5 – Přijatá soudní opatření – 2020

	Záměrné uvolňování geneticky modifikovaných organismů (GMO) do životního prostředí pro…	Ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin	Vedlejší produkty živočišného původu: Prevence a minimalizace rizik pro zdraví lidí azvířat	Používání a označování CHOP/CHZO/ZTS	Krmiva a bezpečnost krmiv	Přípravky na ochranu rostlin – udržitelné používání pesticidů	Zdraví zvířat	Dobré životní podmínky zvířat	Potraviny a bezpečnost potravin (včetně zeměděls ké výroby, lovu a rybolovu)
Soudní	0	36	130	211	581	701	927	2196	9687

4.3
Opatření k zajištění účinného fungování útvarů provádějících úřední kontroly

Země EU musí provádět audity svých kontrolních systémů, popřípadě jejich provádění zadat jinému subjektu, a musí mít zavedeny postupy ověřování kontrol[25], aby zajistily soulad s předpisy a účinnost kontrolních systémů.

Výroční zprávy obsahovaly o těchto auditech a dalších ověřovacích činnostech posuzujících účinnost systémů úředních kontrol jen omezené informace.

Švédsko popsalo některé výhody spolupráce mezi různými orgány. První fáze správné kontrolní praxe byla zaměřena na dvě oblasti, a to kontrolní postup a etiku v pracovní pozici. Byly vytvořeny pokyny a online školení. Jedním z obecných cílů je, aby spolupracující orgány přijaly společnou odpovědnost za celý potravinový řetězec a v jejím rámci byly například připraveny na neplánované a nepředvídané události. Správná kontrolní praxe vyžaduje posun směrem k odlišné kontrolní kultuře a vytvoření systému pro zajištění rovnocennosti systémů.

Německo za účelem zajištění účinnosti systému úředních kontrol zahrnulo do svého víceletého vnitrostátního plánu kontrol tři operativní cíle týkající se odborné úrovně auditů, plánování auditů založeného na posouzení rizik a účinnosti úředních kontrol.

[25] Články 6 a 12 nařízení (EU) 2017/625

Část 2

Kontrolní činnosti Komise v zemích EU

1
Audity

Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin spadající pod Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin Evropské komise ověřuje, zda jsou v zemích EU náležitě prováděny a prosazovány právní předpisy EU v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví zvířat, dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin, ekologického zemědělství a režimů zeměpisného původu (CHOP/CHZO/ZTS). Hlavním používaným nástrojem je audit.

Tyto kontroly provádíme pravidelně a ve spolupráci s příslušnými orgány zemí EU.

Jednou z častých složek auditů je ověřování na místě, při němž odborníci Komise vstupují do kontaktu s vnitrostátními orgány, které úřední kontroly provádějí. Při plnění tohoto úkolu jsou odborníkům Komise zpravidla nápomocni odborníci ze zemí EU.

Cílem těchto kontrol je:

- ověřit uplatňování právních předpisů týkajících se potravin a krmiv, pravidel týkajících se zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, vedlejších produktů živočišného původu, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, udržitelného používání pesticidů, geneticky modifikovaných organismů, ekologické produkce a označování ekologických produktů a používání a označování chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení a zaručených tradičních specialit,
- ověřit fungování a organizaci vnitrostátních kontrolních systémů a příslušných orgánů,
- prošetřovat a shromažďovat informace
  - o úředních kontrolách a postupech prosazování,
  - o důležitých nebo opakovaných problémech při uplatňování či prosazování pravidel,
  - v souvislosti s naléhavými situacemi, nově vzniklými problémy či novým vývojem.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN

ŘEDITELSTVÍ PRO AUDITY A ANALÝZY V OBLASTI ZDRAVÍ A POTRAVIN

Svůj roční pracovní program a jeho pololetní aktualizaci zveřejňujeme na internetových stránkách Komise.

Podívejte se na naše krátká videa, jak své auditní a analytické práce organizujeme a jaké to má přínosy pro občany EU.

Programy auditů a analýz na období 2019–2020[26] se zaměřovaly na:

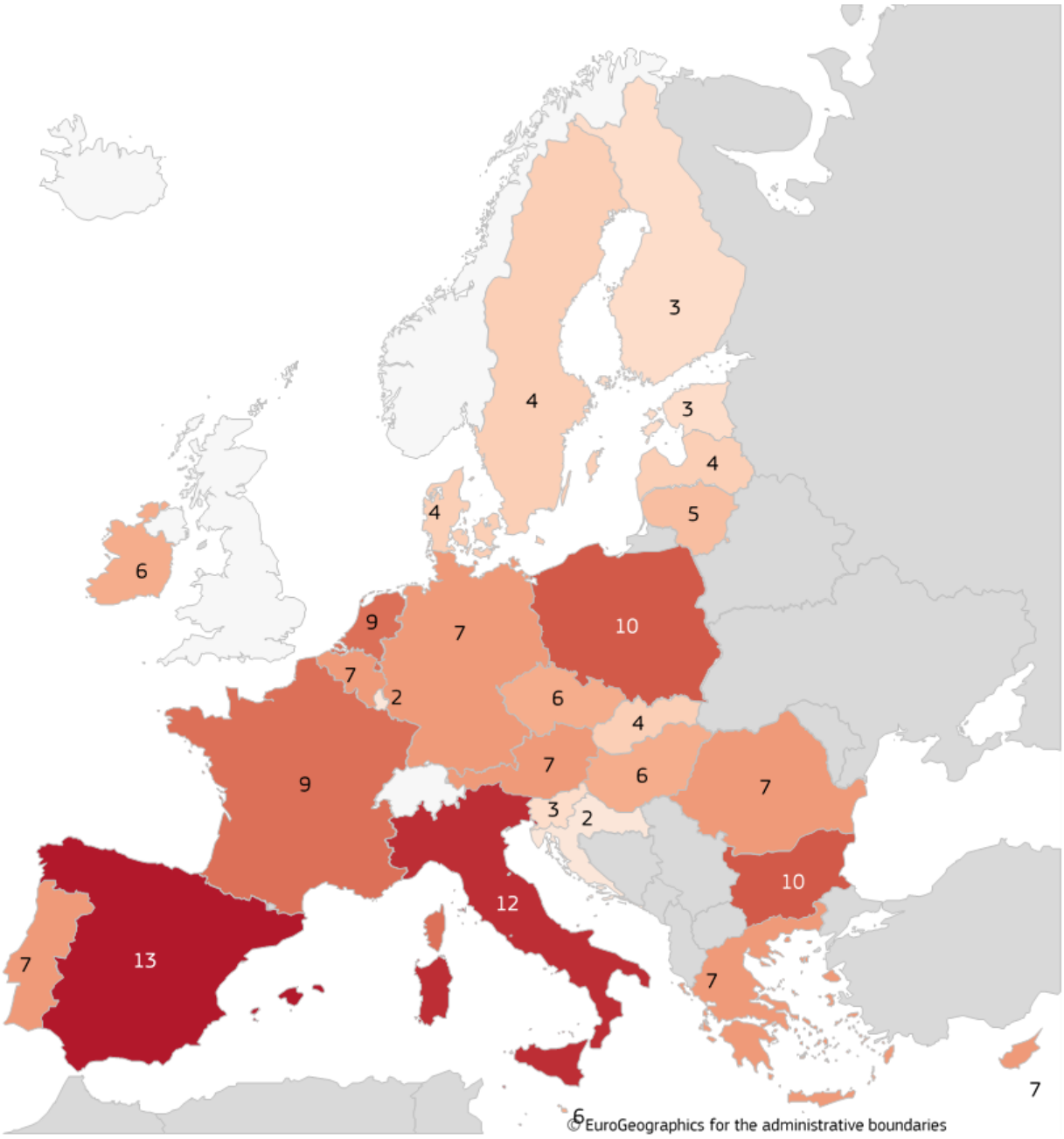
- antimikrobiální rezistenci,
- zlepšování připravenosti na ohrožení zdraví lidí, zvířat a rostlin, předcházení tomuto ohrožení a reakce na něj,
- bezpečné a udržitelné potraviny a systémy výroby potravin,
- účinné provádění právních předpisů EU týkajících se potravin,
- udržitelnou výrobu potravin, která zlepšuje životní podmínky zvířat,
- účinné, efektivní a spolehlivé kontroly.

V letech 2019 a 2020 jsme provedli 170 auditů a obdobných kontrol systémů úředních kontrol v zemích EU.

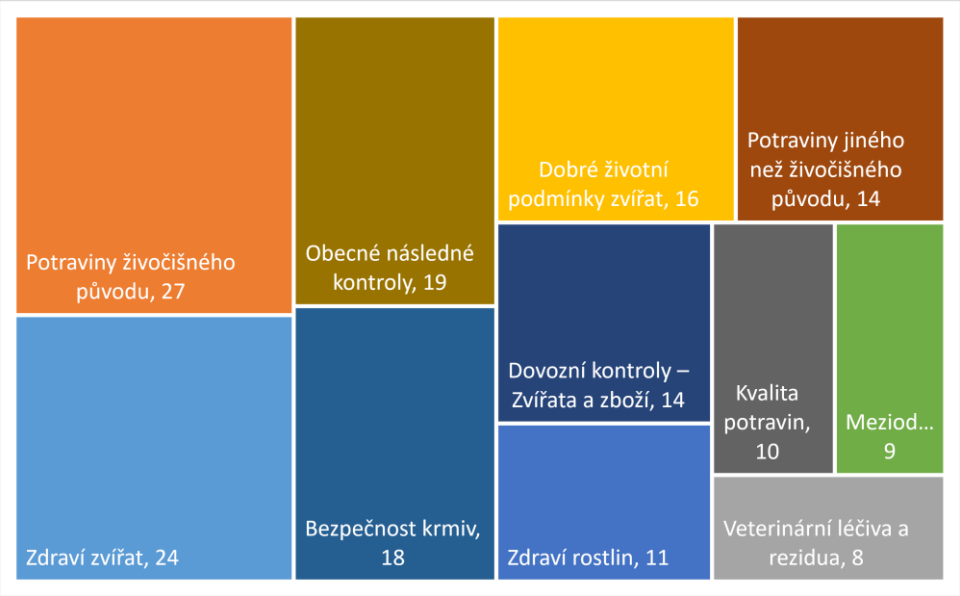
Graf 1 zobrazuje počet provedených auditů v jednotlivých zemích EU. Graf 2 zobrazuje počet auditů podle oblastí kontroly.

[26] Pracovní programy se zveřejňují na internetových stránkách Komise.

Graf 1 – Provedené audity – Země EU – 2019–2020

Graf 2 – Provedené audity podle oblasti kontroly – 2019–2020

Zprávy o jednotlivých auditech jsou veřejně dostupné na internetových stránkách Komise.

Kontroly prováděné Komisí v průběhu pandemie

Cestovní omezení zavedená z důvodu pandemie COVID-19 si vyžádala přehodnocení způsobu provádění našich kontrol a v některých oblastech jsme byli nuceni využít metody vzdáleného auditu.

Celkem 43 auditů bylo v období 2019–2020 provedeno zcela na dálku, například s využitím videokonferencí místo osobních schůzek. Tím bylo zajištěno určité množství faktických podkladů. Návštěvy zařízení provozovatelů podniků, které by provádění úředních kontrol ověřily na dálku, však možné nebyly.

Nařízení o úředních kontrolách požaduje, aby Komise vypracovala roční nebo víceletý program kontrol[27] za účelem ověření, jak jsou v zemích EU prováděny právní předpisy týkající se zemědělsko-potravinového řetězce. Program na období 2021–2025[28] byl přijat dne 23. října 2020.

[27] Článek 118 nařízení (EU) 2017/625.

[28] Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2020/1550, kterým se zavádí víceletý program kontrol na období 2021–2025, které mají provádět odborníci Komise v členských státech za účelem ověření uplatňování právních předpisů Unie týkajících se zemědělsko-potravinového řetězce.

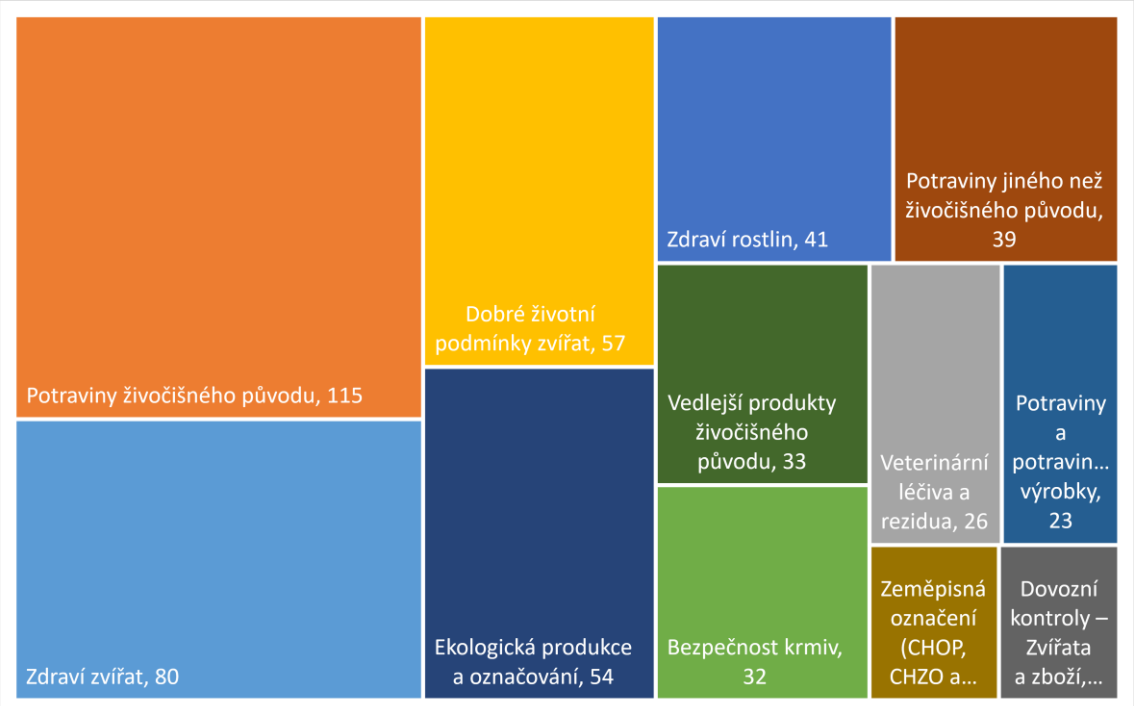
2

Doporučení

Naše audity obvykle vyúsťují v doporučení nápravných opatření. Od zemí EU je vyžadováno, aby přijaly potřebné kroky k jejich naplnění[29] a popsaly je v akčních plánech.

Na základě kontrol provedených v období 2019–2020 bylo pro země EU vydáno celkem 527 doporučení. Graf 3 nabízí jejich přehled dle odvětví. Připojený pracovní dokument útvarů pak uvádí další členění těchto údajů podle jednotlivých auditovaných oblastí.

Graf 3 – vydaná doporučení podle auditovaných odvětví – 2019–2020

[29] Ustanovení čl. 117 písm. a) a čl. 119 písm. a) nařízení (EU) 2017/625.

3
Souhrnné zprávy

Souhrnné zprávy seskupují zjištění a závěry celé řady kontrol provedených Komisí v určité oblasti a poskytují celkový obraz na úrovni EU. Uvádí se v nich, co funguje a co nikoli, pokud jde o provádění kontrol a uplatňování právních předpisů. Jsou také vhodnou příležitostí ke sdílení příkladů správných postupů zaznamenaných v zemích EU. Tyto zprávy se následně promítají do politiky EU a mohou rovněž poskytovat základ pro výměny názorů s odborníky ze zemí EU v rámci iniciativy „Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“, při nichž se hovoří o společných problémech a sdílejí se správné postupy.

Tabulka 4 – Souhrnné zprávy zveřejněné v letech 2019 a 2020

Číslo zprávy	Téma
2017-6304	Ptačí chřipka
2018-6525	Souhrnná zpráva o bezpečnosti dovážených potravin
2018-6537	Souhrnná zpráva o internetovém prodeji potravin
2018-6780	Biocidy
2018-6810	Audity úředních kontrol v zemích EU
2019-6788	Opatření pro řešení antimikrobiální rezistence prostřednictvím uvážlivého používání antimikrobiálních látek u zvířat
2019-6789	Sledování získané antimikrobiální rezistence u zoonotických a komenzálních bakterií
2019-6865	Rostliny k pěstování a osivo
2019-6876	Zdraví rostlin – kontroly dovozu
2019-6834	Dobré životní podmínky zvířat přepravovaných po silnici
2019-6835	Dobré životní podmínky zvířat přepravovaných po moři
2017-6246	Souhrnná zpráva o společných postupech v oblasti hygieny porážky
2020-7100	Souhrnná zpráva – úřední kontroly doplňkových látek v krmivech, jejich složek a sledovatelnosti

Číslo zprávy	Téma
2020-7105	Úřední kontroly hygieny, sledovatelnosti a obchodních požadavků u zpracovaných živočišných bílkovin.

4

Nejdůležitější poznatky z kontrol provedených Komisí (2019–2020)

Audity v oblasti bezpečnosti potravin upozornily na konkrétní problémy, s nimiž se příslušné orgány v zemích EU potýkají, pokud jde o:

- potraviny určené k přímé spotřebě (živočišného původu), kde potřeba školení a další podpory pro úředníky a nedostatečné systematické přezkumy podniků omezují opatření přijímaná v návaznosti na nedostatky zjištěné v postupech podniků pro předcházení křížové kontaminaci, odběr vzorků a testování,

- koňské maso, kde byly při auditech provedených v návaznosti na skandál s koňským masem zjištěny problémy týkající se koňských pasů, databází a kontrol zaznamenávání nepovolených ošetření, a

- potraviny jiného než živočišného původu, kde je prostor pro zlepšení kontrol mražených bobulovin a zeleniny.

Uspořádali jsme řadu auditů za účelem důkladnějšího a širšího prověření celého odvětví krmiv, včetně vedlejších produktů živočišného původu, neboť předchozí řada auditů odhalila v této oblasti některé systémové nedostatky. Při těchto auditech bylo zjištěno, že sledovatelnost zpracovaných živočišných bílkovin je stále ještě potřeba zlepšit.

Audity v oblasti zdraví zvířat se zaměřovaly na předcházení nemocem, připravenost na jejich propuknutí a schopnost reakce. Informace získané ohledně afrického moru prasat a vysoce patogenní ptačí chřipky přispěly k vytvoření řady strategických dokumentů a politik Komise týkajících se zvládání těchto onemocnění.

Pokud jde o zoonózy:

- v případě salmonely v populacích drůbeže audity ukázaly, že země EU obecně zavedly programy, které byly v souladu s požadavky a byly při plnění cílů EU v oblasti prevalence salmonely účinné. Ve většině případů je však míra odhalení u vzorků odebraných podniky (které zajišťují mnohem soustavnější kontrolu stavu hejna než úřední vzorky) výrazně nižší než u úředních vzorků. Je tedy možné, že

odběry vzorků prováděné podniky k plnění těchto programů nijak účinně nepřispívají, a je pravděpodobné, že nízkoúrovňové nákazy hejn zůstávají neodhaleny,

- v případě vztekliny audity ukázaly správné provádění očkovacích programů, které vedlo ke snížení počtu případů u zvířat.

Většina zemí EU má potíže s vykazováním míry či trendů plnění požadavků, pokud jde o dobré životní podmínky zvířat, což je způsobeno tím, že nejsou stanoveny konkrétní cíle a/nebo definovány ukazatele pro sledování.

Dokončen byl tříletý projekt zaměřený na omezení rutinního krácení ocasů selat. Jeho součástí byly audity a návštěvy několika zemí EU, provedené týmem odborníků s praktickými zkušenostmi v oblasti chovu prasat s neporušenými ocasy. Výstupy projektu zahrnovaly akční plány vypracované všemi zeměmi EU, které požadavky neplnily, což přispěje k dosažení dalšího pokroku nezbytného k ukončení běžné praxe krácení ocasů.

Pokračovali jsme v provádění auditů přepravy zvířat po moři a spolu s Evropskou agenturou pro námořní bezpečnost dále usilovali o zavedení systému pro zlepšení úředních kontrol plavidel pro přepravu hospodářských zvířat, a tím i zlepšení životních podmínek zvířat během přepravy po moři.

Používání vizualizačních nástrojů na internetovém portálu podporuje rychlé rozhodování, čímž se zvyšuje ochrana zdraví rostlin. Audity kontrolních opatření přijatých zeměmi EU při napadení rostlinnými škůdci přispívají ke zlepšení kontrol a podporují snahu o vymýcení těchto škůdců.

Přestože země EU dosáhly určitého pokroku v provádění směrnice o udržitelném používání pesticidů, kontroly provádění integrované ochrany proti škůdcům ze strany zemědělců a pěstitelů jsou stále neuspokojivé.

Certifikaci ekologické produkce a používání a označování těchto produktů provádějí ve většině zemí EU soukromé kontrolní subjekty. Dohled příslušných orgánů nad těmito kontrolními subjekty je třeba dále zlepšit.

Úřední kontroly týkající se produktů certifikovaných v rámci režimů zeměpisného původu (CHOP/CHZO/ZTS) ne vždy ověřují, zda jsou u těchto produktů splněna pravidla uvedená v jejich specifikacích.

Země EU mají zavedeny určité mechanismy pro řešení hrozeb podvodu v zemědělsko-potravinovém řetězci, ale úřední kontroly zaměřené na podvodné a klamavé praktiky nejsou dosud systematicky zavedeny ve všech oblastech kontroly.

Pracovní dokument útvarů připojený k této zprávě obsahuje podrobnější popis některých hlavních oblastí, v nichž Komise audity prováděla.

5
Další kontrolní činnosti Komise

5.1
Vstup zvířat a zboží do EU

Země EU jsou povinny provádět úřední kontroly zvířat, zboží živočišného původu a některého zboží jiného než živočišného původu, které vstupují na území EU. Většinu těchto kontrol provádějí na stanovištích hraniční kontroly k tomuto účelu určených. Účelem kontrol je ověřit, že tato zvířata, potraviny a krmiva splňují stejné vysoké standardy, jaké jsou zavedeny pro zvířata a zboží produkované uvnitř EU. Země EU mohou určit stanoviště hraniční kontroly pro tyto kontroly až poté, co Komise rozhodne, že struktura a rozmístění navržených stanovišť hraniční kontroly a zavedené mechanismy splňují příslušné požadavky EU[30]. V roce 2020 jsme obdrželi a posoudili 67 oznámení zemí EU o nových stanovištích hraniční kontroly (nebo změnách stávajících), včetně jejich kontrolních středisek.

Také v letech 2019 a 2020 jsme uplatňovali dohled nad úředními kontrolami vstupu zvířat a zboží prováděnými zeměmi EU a provedli jsme jedenáct auditů. Jejich výsledky potvrzují, že země EU své systémy a provádění kontrol neustále zlepšují. Tyto audity budou pokračovat i v následujících letech. Dále jsme provedli administrativní hodnocení provádění kontrol vstupu zvířat a zboží přes stanoviště hraniční kontroly, která se nacházejí v nejvzdálenějších regionech EU, opět s uspokojivými výsledky.

[30] Nařízení (EU) 2017/625 a související právní předpisy, například nařízení (EU) 2019/1014, nařízení (EU) 2019/1012 a nařízení (EU) 2019/1081.

5.2
Rezidua veterinárních léčivých přípravků a látek znečišťujících životní prostředí u zvířat a produktů živočišného původu

V živočišné výrobě se hojně používají veterinární léčivé přípravky, buď v rámci prevence, nebo k léčbě chorob. Velice nízké koncentrace – rezidua – farmakologicky účinných látek obsažených ve veterinárních léčivých přípravcích mohou být přítomny v mase, drobech a mléčných výrobcích pocházejících z ošetřených zvířat a také v mléce, vejcích a medu. Na úrovni EU jsou stanoveny jejich bezpečné koncentrace v potravinách – „maximální limity reziduí". Potraviny, u nichž obsah reziduí nepřekračuje tento limit, se považují za bezpečné a lze je uvádět na trh; je tak prokázáno, že v živočišné výrobě byly dodrženy zásady správné zemědělské a veterinární praxe (léčivé přípravky byly použity v souladu s pokyny na obalu). Země EU provádějí roční programy monitorování reziduí s cílem ověřit, že veterinární léčivé přípravky jsou používány v souladu s příslušnými pravidly EU, a s cílem odhalit případné nesprávné či nedovolené použití farmakologicky účinných látek. Součástí těchto programů je rovněž monitorování zvířat a produktů živočišného původu z hlediska přítomnosti látek znečišťujících životní prostředí a pesticidů.

Každoročně spolu s příslušnými referenčními laboratořemi Evropské unie přezkoumáváme plány zemí EU pro monitorování reziduí a poskytujeme připomínky a doporučení ohledně jejich vhodnosti. Kontrolujeme také, jak země EU své plány monitorování reziduí provádějí, přičemž se zaměřujeme například na takové prvky, jako je výkonnost laboratoří a účinnost následných šetření v případě nevyhovujících výsledků. V letech 2019 a 2020 jsme v zemích EU provedli osm auditů, jejichž výsledky byly vesměs uspokojivé. Tyto audity budou pokračovat i v následujících letech.

6
Systematické sledování plnění doporučení auditu

6.1
Obecné následné audity

Prostřednictvím obecných následných auditů systematicky sledujeme opatření, která se příslušné orgány zavázaly zavést pro realizaci doporučení poskytnutých ve zprávách o auditu. Tyto audity zahrnují veškerá „neuzavřená“ doporučení napříč všemi odvětvími.

Tyto audity mohou být:

- prováděny v sídlech příslušných orgánů nebo na dálku,
- prováděny jako dokumentární z našich pracovišť (administrativní následné kontroly) nebo
- zaměřeny na konkrétní téma: v malém počtu případů, kdy je výsledek auditu obzvláště problematický, jsou prováděny následné audity zaměřené na konkrétní odvětví, při nichž se sledují opatření, která musí být zeměmi EU bezodkladně zavedena.

Tabulka 5 – Následné audity v zemích EU v letech 2019–2020

Obecné následné audity:	
Administrativní následné kontroly:	
Konkrétní téma:	

Tento postup je i nadále účinný při řešení převážné většiny zjištěných problémů. Výsledky obecných následných auditních činností se zveřejňují v profilech zemí (viz bod 6.2 níže).

Ke konci prosince 2020 země EU buď již zavedly nápravná opatření, anebo přijaly uspokojivé závazky směřující k odstranění nedostatků v přijatelných lhůtách. Podle klouzavého tříletého ukazatele byla přijata nápravná opatření u 92 % doporučení vyplývajících z auditů provedených v tříletém období 2016–2018.

6.2
Profily zemí

Při přípravě auditů a tvorbě politik je důležitá znalost konkrétních zemí. Z tohoto důvodu průběžně aktualizujeme a zveřejňujeme profily jednotlivých zemí.

Tyto profily zemí jsou veřejně dostupné a pro každou zemi EU uvádějí souhrnný přehled, jehož součástí je:

- pět posledních zveřejněných zpráv o auditu,
- posouzení opatření přijatých danou zemí v reakci na doporučení vyplývající z auditů,
- organizace úředních kontrol v dané zemi,
- odkazy na příslušné internetové stránky v dané zemi.

Zveřejnění těchto profilů zemí přispívá k transparentnosti celého auditního cyklu pro veřejnost.

6.3
Prosazování

Porušuje-li některá země EU právo Unie, Komise určí vhodná opatření pro daný konkrétní případ, která jsou v souladu s přístupem stanoveným v jejím sdělení „Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“[31]. Tato opatření mohou mít různou podobu, od kontaktování orgánů zemí EU na příslušné úrovni s cílem zajistit správné uplatňování práva Unie až po zahájení výměn názorů v rámci projektu EU Pilot a/nebo řízení o nesplnění povinnosti coby krajní řešení v případech, kdy všechny ostatní cesty k prosazení souladu byly vyčerpány. Dalšími donucovacími nástroji vedle řízení o nesplnění povinnosti v oblasti bezpečnosti potravin jsou ochranná opatření. Ta mohou mít různou podobu, od preventivních opatření v oblasti obchodu se zvířaty, rostlinami, potravinářskými výrobky a krmivy a jejich přemísťování až po ochranná opatření přijatá v souladu s příslušnými právními předpisy.

Pokud kontaktování zemí EU nebo výměny názorů v rámci projektu EU Pilot nevedou k nápravě porušení práva, proces může přejít do předsoudní a soudní fáze řízení o nesplnění povinnosti[32].

V roce 2019 Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti Česku v souvislosti se systematickými úředními kontrolami některých potravin pocházejících z jiných zemí EU při každém jejich vstupu do země, čímž byla porušena pravidla EU pro úřední kontroly zajišťující soulad s potravinovým a krmivovým právem a pravidly týkajícími se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat[33].

V roce 2019 Komise ukončila dvě dlouhodobá řízení pro nesplnění povinnosti:

— Řecko: ohledně nedostatku pracovníků útvarů odpovědných za veterinární kontroly a

— Portugalsko: ohledně opatření k zabránění šíření háďátka borovicového v rámci EU.

[31] 2017/C 18/02: Sdělení Komise: Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování

[32] Článek 258 Smlouvy o fungování EU.

[33] V lednu 2019 zaslala Česku výzvu a v červnu 2019 odůvodněné stanovisko. V červnu 2020 pak zaslala dodatečnou výzvu.

V roce 2019 Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že Itálie náležitě nebrání dalšímu šíření škodlivého organismu *Xylella fastidiosa,* jenž má karanténní status, v Apulii[34].

V letech 2019–2020 Komise nepostoupila soudu žádné případy v oblastech podléhajících úředním kontrolám, jichž se tato zpráva týká.

[34] Rozsudek ve věci Komise v. Itálie, C-443/18

7
Podpora pro země EU

7.1
Sítě

Ředitelství pro audity a analýzy v oblasti zdraví a potravin zastřešuje řadu sítí a pracovních skupin pro projednávání a prosazování některých aspektů práva EU, které sestávají z úředníků příslušných orgánů zemí EU a Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

Od roku 2008 se dvě sítě pravidelně scházejí a vyměňují si zkušenosti týkající se přípravy, provádění a ohlašování víceletých vnitrostátních plánů kontrol a používání vnitrostátních systémů auditu úředních kontrol. Síť pro víceleté vnitrostátní plány kontrol se v letech 2019 a 2020 sešla šestkrát, ve dvou případech na dálku. Schůzky se zaměřovaly převážně na přípravu a finalizaci dvou pokynů: pro sestavení víceletého vnitrostátního plánu kontrol a pro vypracování výročních zpráv zemí EU. Projednány byly rovněž problémy a příležitosti, s nimiž se země EU setkaly při provádění úředních kontrol v průběhu roku 2020 z důvodu pandemie COVID-19.

Síť pro víceleté vnitrostátní plány kontrol také pomohla otestovat elektronickou verzi jednotného vzorového formuláře pro výroční zprávy, nástroje k „k podávání zpráv o úředních kontrolách“, aby zemím EU usnadnila přípravu na jeho první předložení v roce 2021.

Síť pro vnitrostátní systémy auditu se v letech 2019 a 2020 sešla třikrát, v jednom případě na dálku. Tyto schůzky umožnily přípravu a finalizaci pokynů pro provádění auditů podle článku 6 nařízení o úředních kontrolách. Zástupci sítě pro vnitrostátní systémy auditu a Komise si navzájem vyměnili zkušenosti s prováděním programů auditů během pandemie COVID-19, přičemž se zaměřili na zjištěné správné postupy.

Síť národních kontaktních míst zemí EU pro ochranu zvířat během přepravy se v letech 2019 a 2020 sešla třikrát, aby projednala ukazatele dobrých životních podmínek zvířat pro účely přepravních kontrol, přepravu neodstavených telat, odpočinková místa v zemích mimo EU, přepravu za extrémních teplot a přepravu zvířat pomocí plavidel pro přepravu hospodářských zvířat. V roce 2020 národní kontaktní místa dokončila aktualizaci dokumentu této sítě o plavidlech pro přepravu hospodářských zvířat.

Během první vlny pandemie COVID-19 sehrála tato síť významnou úlohu svou koordinací výměny informací, jejímž cílem bylo zabránit zadržování nákladních vozidel pro přepravu hospodářských zvířat na státních hraničních přechodech kvůli omezením pohybu.

Aby zemím EU pomohla odstranit nedostatky v systému, zřídila Komise dvě pracovní skupiny, které se zabývaly analýzou složení přípravků na ochranu rostlin a prosazováním požadavků v oblasti přípravků na ochranu rostlin. Schůzky pracovní skupiny pro analýzu složení přípravků na ochranu rostlin a tří schůzek pracovní skupiny pro prosazování požadavků v oblasti přípravků na ochranu rostlin, jež Komise uspořádala v roce 2019, se zúčastnili zástupci více než dvaceti zemí EU. S ohledem na vyšší prioritu přisouzenou hodnocení směrnice o udržitelném používání pesticidů byla pracovní skupina pro povolování a analýzu složení převedena do útvaru Komise pro politiku v oblasti povolování pesticidů a pracovní skupina pro prosazování požadavků ukončila činnost.

V květnu 2019 uspořádala Komise společnou schůzku pracovní skupiny pro směrnici o udržitelném používání pesticidů a pracovní skupiny pro prosazování požadavků v oblasti přípravků na ochranu rostlin, která se zabývala otázkami společného zájmu a byla spojena s pracovním setkáním věnovaným integrované ochraně rostlin. Cílem tohoto pracovního setkání bylo pomoci zemím EU s posouzením provádění integrované ochrany rostlin na úrovni zemědělského podniku na základě využití zkušeností získaných během kurzů zaměřených na integrovanou ochranu rostlin v rámci programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin. V listopadu 2019 uspořádala pracovní skupina pro směrnici o udržitelném používání pesticidů společnou schůzku s pracovní skupinou pro agroenvironmentální statistiky, která se zabývala otázkami společného zájmu, zejména v souvislosti s vytvářením užitečnějších harmonizovaných ukazatelů rizik. Jediná schůzka pracovní skupiny pro směrnici o udržitelném používání pesticidů v roce 2020 proběhla v listopadu a zaměřovala se na technické aspekty hodnocení a revize směrnice o udržitelném používání pesticidů, které byly zahájeny koncem roku 2019.

V prosinci 2020 byly příslušné orgány zemí EU prostřednictvím pracovní skupiny pro směrnici o udržitelném používání pesticidů vyzvány, aby poskytly zpětnou vazbu k možným variantám budoucí politiky. V prosinci 2020 byla uzavřena smlouva o provedení externí studie na podporu hodnocení uvedené směrnice a posouzení dopadů její případné revize. Probíhaly rovněž přípravné práce na distanční setkání Komise a zúčastněných stran, plánované na leden 2021, a na veřejnou internetovou konzultaci / („Podělte se o svůj názor“) k této iniciativě s předpokládaným zahájením v lednu 2021. Další podrobnosti lze najít na internetových stránkách Komisí provozovaného portálu pro zlepšování právní úpravy[35].

[35] Plán a výsledky veřejné konzultace.

7.2
Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin

Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin je iniciativa Komise v oblasti odborné přípravy, zaměřená na zlepšení provádění pravidel EU týkajících se potravin, krmiv, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, ekologického zemědělství a režimů zeměpisného původu (CHOP/CHZO/ZTS). Hraje klíčovou úlohu ve zlepšování účinnosti a spolehlivosti úředních kontrol a rozšiřování znalosti právních předpisů EU. Komisí prováděné kontroly přispívají ke zjištění potřeb v oblasti odborné přípravy.

Program Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin na období 2019–2020 zahrnoval široké spektrum technických témat a řadu zasedání velice významných pro systémy úředních kontrol. Jednalo se o:

- auditní systémy a provádění interních auditů,
- prosazování sanitárních a fytosanitárních právních předpisů EU,
- potravinové podvody a elektronický obchod s potravinami,
- nařízení o úředních kontrolách,
- připravenost na propuknutí nákaz a jejich zvládání, podporu pro audity EU (týkající se národních odborníků) a
- souhrnné zprávy EU.

V roce 2020 bylo uspořádáno pracovní setkání zaměřené na následné kontroly plnění doporučení.

V průběhu roku 2019 a do března 2020, kdy musela být veškerá prezenční školení z důvodu rozvíjející se pandemie COVID-19 pozastavena, se v zemích EU uskutečnilo na dvě stovky školení. V roce 2020 byly příslušné smlouvy pozměněny tak, aby všude, kde je to možné, umožňovaly školení virtuální, a veškeré nové smlouvy nyní zahrnují prvek virtuálního učení.

V rámci programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin bylo v průběhu roku 2020 postupně zavedeno on-line školení s využitím virtuálních učeben a modulů elektronického učení, zpřístupněných prostřednictvím **akademie programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin**. Program Zlepšení školení pro zvýšení

bezpečnosti potravin nyní rozšiřuje svou nabídku elektronického učení a překládá stávající moduly do většiny úředních jazyků, aby zajistil přístup ke školicím materiálům pro co nejširší cílovou skupinu. Akademie nabízí také databázi stávajících školicích zdrojů, již mohou využívat úředníci jak ze zemí EU, tak ze zemí mimo EU.

Pro podrobnější informace viz Výroční zpráva programu Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin za rok 2019.

Závěry

EU má komplexní právní předpisy pro minimalizaci bezpečnostních rizik a případů nesouladu, od zemědělce ke spotřebiteli. Výroční zprávy zemí EU o úředních kontrolách svědčí o tom, že vnitrostátní orgány nadále plní svou úlohu a sledují a ověřují, zda podniky na všech stupních potravinového řetězce dodržují příslušné požadavky EU, a přijímají donucovací opatření, pokud tak nečiní.

Zavedení jednotného vzorového formuláře pro výroční zprávy usnadnilo sběr srovnatelných informací a údajů o úředních kontrolách prováděných zeměmi EU v rámci zemědělsko-potravinového řetězce.

Tato zpráva a průvodní pracovní dokument útvarů Komise předkládají tyto srovnatelné údaje sestavené do celoevropských statistik za rok 2020. V dlouhodobějším horizontu tyto údaje umožní zjištění trendů v oblasti kontrol a případů nesouladu. Statistické údaje za 26 zemí ukazují, že v roce 2020 podléhalo úředním kontrolám 16,8 milionu subjektů a vnitrostátní orgány provedly více než 4 miliony úředních kontrol těchto subjektů. Na základě těchto kontrol bylo zjištěno zhruba 655 000 případů nesouladu, což vedlo k uplatnění 388 000 správních sankcí a k téměř 13 000 soudních opatření.

Vzhledem k tomu, že byl jednotný vzorový formulář použit poprvé, nebyly všechny země EU schopny předložit veškeré údaje v požadovaném formátu. Srovnatelnost informací uvedených v otevřených textových polích by se dále zlepšila dodržováním pokynů Komise k vyplnění výroční zprávy.

Pracovní dokument útvarů Komise připojený k této zprávě nabízí podrobné údaje o úředních kontrolách provedených zeměmi EU a o kontrolách provedených Komisí, pokud jde o požadavky EU týkající se potravinového a krmivového práva, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin. Z výsledků těchto kontrol je patrné, že země EU mají zavedeny nezbytné kontrolní systémy a obecně zajišťují úroveň souladu slučitelnou s bezpečností potravin a krmiv a zdravým vnitřním trhem EU. Kontroly provedené Komisí zjistily v kontrolních systémech některých zemí EU nedostatky a upozornily na prostor pro zlepšení v této oblasti.

Systematické sledování, které Komise provádí v otázce plnění doporučení vzešlých z auditů, ukazuje, že vnitrostátní orgány zpravidla přijímají příslušná nápravná opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

V partnerské spolupráci s vnitrostátními orgány Komise i nadále podporuje země EU v nepřetržitém zlepšování jejich systémů úředních kontrol prostřednictvím svých sítí a iniciativy Zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin.

V průběhu roku 2020 ztěžovala vnitrostátním orgánům a Komisi náležité provedení jejich kontrolních plánů omezení zavedená v důsledku pandemie COVID-19. Jako důvody neprovedení plánovaných programů vnitrostátních orgánů v plném rozsahu byly uváděny rovněž stavy zaměstnanců a omezené zdroje. Uvedená omezení měla zároveň za následek, že pro provedení kontrol byly častěji využívány prostředky pro komunikaci na dálku. Tyto technologie prokázaly svůj význam a mohly by být dále zkoumány.